



**HOOP**

**GEBASEERD OP HET GELOOF GEEFT DE  
ROTSVASTE OVERTUIGING DAT WE UITEINDELIJK  
DE GOEDE WEG VINDEN, WELKE DAT OOK MOGE  
ZIJN.**

(Desmond Tutu)

## INHOUDSOPGAVE

INLEIDING .....	4
INHOUD .....	5
Inleiding.....	5
Waar willen we naar toe .....	5
Leiderschap .....	5
Vernieuwing en verandering .....	5
Binding.....	5
Spiritualiteit.....	6
ORGANISATIE.....	7
Organisatiemodel .....	7
Structuur en functioneren kerkelijke organisatie. ....	7
Predikanten / sturing - afleggen verantwoordelijkheid .....	7
Kosters / beheerders.....	8
Ambtsdragers .....	8
Vrijwilligers.....	9
Opleiding / toerusting / ondersteuning .....	9
COMMUNICATIE.....	11
Algemeen.....	11
Interne communicatie .....	12
Externe communicatie .....	13
Erediensten .....	14
GEBOUWEN .....	17
De Maartenskerk / Oosterkerk.....	17
Het kerkelijk gemeenschapscentrum Pro Rege.....	18
De voormalige kosterswoning aan de Oostenburgstraat .....	18
De pastorie aan de Van Eysingalaan .....	19
Landerijen.....	19
De Pastorie Molenhoek.....	19
Huur De Colle .....	19
FINANCIËN .....	21
Ontwikkeling toezeggingen .....	21
Ontwikkeling inkomsten.....	21
Ontwikkeling leden.....	22

Financiële positie / prognoses.....	22
Mogelijkheden geldwerving .....	23
Samenwerking.....	26
Extern onderzoek / Bevindingen overleg met andere PKN-gemeenten.....	27
Externe ondersteuning.....	28
Tot slot.....	29
Bijlagen: .....	30
1. Lijst van aanbevelingen .....	30
2. (Financiële) prognoses .....	34

<<<>>>

## INLEIDING

Tijdens de presentatie van de begroting 2014 heeft het College van Kerkrentmeesters aan de kerkenraad geadviseerd een werkgroep in te stellen die zich gaat bezighouden met de (financiële) toekomst van de gemeente. Aanleiding was een geraamd tekort van € 27.700,- met daarbij de gestage daling van het aantal gemeenteleden zoals die zich de laatste jaren ontwikkelt.

In november vorig 2013 is de werkgroep formeel geïnstalleerd door de kerkenraad en de volgende personen hebben daarin zitting genomen:

Thea Woltjer, Harmen Jonker (voorzitter), Gooitzen Monsma, Arend Sonneveld, Bert Spijkerman, Marco van der Zwaag en Klaas Zijlstra.

In de door de kerkenraad geformuleerde opdracht is ondermeer aangegeven te onderzoeken:

- de ontwikkelingen m.b.t. de inkomsten van de kerk
- de ontwikkelingen m.b.t. de ledenontwikkeling van de kerk
- het geven van beleidsopties om het totaal van inkomsten te verhogen
- het geven van beleidsopties om de uitgaven te verlagen
- het geven van beleidsopties om de betrokkenheid van gemeenteleden te verhogen

De werkgroep heeft formeel de naam "Werkgroep Strategische Visie Middelen en Pastoraat" (WSVM&P) meegekregen.

Overleg met de kerkenraad heeft opgeleverd dat binnen de opdrachtformulering het niet alleen gaat om een cijfermatige analyse te geven met oplossingsrichtingen voor de toekomst, maar dat ook gerapporteerd wordt over inhoudelijke zaken met betrekking tot het functioneren van de gemeente, zegmaar de pastorale kant van de gemeente. Dit aspect krijgt in de rapportage dan ook ruimschoots de aandacht.

Voor de duidelijkheid vindt de werkgroep het verstandig deze opdrachtverbreding ook in dit rapport expliciet te benoemen, t.w.:

- het geven van aanbevelingen m.b.t. de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het pastoraat in de gemeente.

De werkgroep heeft gekozen voor een themagerichte aanpak, waarbij niet gekeken is naar een rangschikking qua belangrijkheid van de diverse geformuleerde opdrachten. Aan het einde van elke thema c.q. hoofdstuk hebben wij aanbevelingen opgenomen. Het is aan de kerkenraad wel of geen gevolg aan de aanbevelingen te geven.

De werkgroep hecht er aan kenbaar te maken dat er binnen de gemeente heel veel goed gaat. Velen doen hun uiterste best om de gemeente vitaal te houden. Desondanks worden we geconfronteerd met een afnemend ledental met als gevolg ook afnemende financiën. Vanuit dat perspectief is de werkgroep aan de slag gegaan en is gezocht naar aanbevelingen tot verbetering om de gemeente toekomstbestendig te houden.

In december 2013 is de werkgroep met haar werkzaamheden van start gegaan. Met het uitbrengen en toelichten van deze rapportage kan de werkgroep worden ontbonden.

# INHOUD

## Inleiding

De kerk staat ergens voor. Extern naar de 'wereld' maar ook intern richting de lidmaten. Binnen de kerk zal er een mate van samenhang en verbondenheid nodig zijn. Het christelijk geloof wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid in vormgeving, opvattingen en belevingen. Onze kerk kan haar identiteit alleen maar bewaren wanneer zij te midden van de veelheid op zoek gaat naar eenheid. Hier ligt ook in onze kerk een belangrijke toets, wil zij niet uiteenvallen in fragmenten.

## Waar willen we naar toe

De vraag 'waar willen we naar toe' dringt zich aan ons op. Deze vraag is niet alleen een vraag voor de kerkenraad maar één van de gehele gemeente. Enerzijds is er de kerkenraad die leiderschap behoort te tonen en lijnen moet uitzetten, anderzijds is er de gemeente die niet altijd de betrokkenheid toont in kerkdiensten en bij gemeenteavonden en het dus mogelijk allemaal wel goed vindt.

Waar we naar toe willen wordt vastgelegd in het beleidsplan. Ook onze gemeente kent dit document waarin de nodige doelen gesteld worden. Op zich is het vanzelfsprekend een goede zaak dat er gewerkt wordt aan die doelen en dat deze ook worden gehaald, zij het dat het kerkbestuur zich bewust dient te zijn dat er continue aandacht moet zijn voor het niveau waarop wij als gemeenteleden kerk willen zijn in onze eigen omgeving. Met andere woorden, we kunnen (te) veel energie steken in allerlei te behalen doelen terwijl gelijktijdig het welzijn van de gemeente niet de juiste aandacht krijgt.

## Leiderschap

Toch moet het niet zo zijn dat leiders het volk verliezen. Het is de kunst om de verbinding tussen de voorhoede (kerkenraad) en de achterhoede stevig te houden, enig elasticiteit mag er ook zijn maar het lijntje moet niet knappen. Een goede communicatie tussen leiding en gemeente maakt dat de vroegere vanzelfsprekendheid van het leiderschap (zo doen we het) plaats maakt voor 'betrokken' leiderschap. De leiders weten wat er leeft en houden bij hun besluiten rekenschap met alles wat er leeft in de gemeente maar, behouden wel hun verantwoordelijkheid en blijven wel vooruit kijken.

## Vernieuwing en verandering

Vernieuwing en verandering zijn nodig wil de kerk blijven bestaan. Immers de 'buitenwereld' verandert en of we dat nu leuk vinden of niet, die verandering heeft ook invloed op de 'binnenwereld'. Immers de kerk staat in een open verbinding met de samenleving. Het leven en samenleven van mensen voltrekt zich in onze tijd veel meer buiten de kerk om. Wat betekent dat voor "kerkzijn" anno 2014? Er zal naar antwoorden moeten worden gezocht die recht doen aan de bijzondere positie van de kerk in de samenleving.

## Binding

Binding met de kerk wordt een steeds minder vanzelfsprekende aangelegenheid. Het binden en godsdienstig opvoeden van leden moet handen en voeten gegeven worden op een manier die aanspreekt, die mensen over de streep trekt.

Vanuit dat kader zal er ook gediscussieerd moeten worden over de positie van de kerk en de betekenis van het lidmaatschap. Hoe vrijblijvend is het lid zijn van onze kerk? Wat verwachten we van onze leden? Er is een slinkende kern van ouderen en een groeiende randkerkelijkheid. Meedoen of afhaken? Steeds minder mensen bezoeken een kerkdienst en hebben ook niet altijd het gevoel iets te missen. Ook kan het zijn dat het gebodene hen niet meer aanspreekt. Als de vraag afneemt, is het op minst nodig om na te denken over het aanbod.

## Spiritualiteit

Tenslotte spiritualiteit, het persoonlijk geloof van de kerkleden. Veel gelovigen hebben het gevoel dat het geloof hun als zand tussen de vingers doorglijdt. Het steeds verder afdrijven van de kerk is het gevolg. Ook in onze kerk zijn veel "trouwe" kerkleden gedurende de afgelopen jaren afgehaakt. Wat doet de kerk hiermee? Is er een antenne om de twijfels te delen en hen op een of andere manier te raken en er bij te houden? Vragen die niet uit de weg moeten worden gegaan.

<<<>>>

## ORGANISATIE

### Organisatiemodel

Onze kerk heeft een organisatiemodel zoals dit landelijk is voorgeschreven binnen de PKN.

Verder is er veel beschreven in de door de PKN opgestelde Plaatselijke Regeling waarvan kan worden afgeweken indien hiertoe lokaal behoefte bestaat.

Het is goed om te kijken waar efficiënter en effectiever georganiseerd kan worden, waardoor het plezieriger wordt als ambtsdrager of vrijwilliger in de gemeente actief te zijn. Want de tendens is dat steeds meer dezelfde vrijwilligers de vele taken moeten doen.

Wat zijn de primaire taken van de vrijwilligers, wat moeten zij doen. In die context kan ook gekeken worden naar het verwachtingspatroon van de gemeenteleden, duidelijkheid over wat van de kerk mag worden verwacht en welke prioriteiten er worden gelegd. Dit schept duidelijkheid en geeft vervolgens minder aanleiding tot negatieve gevoelens bij de gemeenteleden. Het verwachtingspatroon sluit dan aan bij dat waar de organisatie voor staat.

Draag uit naar de gemeente en communiceer!

Het verenigingstype van gemeentevorming, dat berust op lidmaatschap, heeft zijn langste tijd gehad en maakt plaats voor uiteenlopende netwerkachtige vormen van participatie (meer geïndividualiseerde cultuur).

### Structuur en functioneren kerkelijke organisatie.

Over het functioneren van vooral de kerkenraad kan gesteld worden dat de beleidsvoorbereiding en het denken naar besluiten toe vrijwel in zijn geheel plaats vindt buiten de vergadering. Er liggen voorstellen waar nog een enkele vraag over wordt gesteld maar vaak is een besluit eigenlijk al genomen. Het zou beter zijn om over wezenlijke vragen (ontwikkelingen binnen de kerk in zijn algemeenheid bijvoorbeeld) de kerkenraad in een vroeg stadium te polsen en meningen te horen. Dit kan door discussies en gedachtewisselingen, waarbij de te kiezen werkvorm ervoor moet zorgen dat er actieve inbreng is van alle leden zodat blijkt hoe er wordt gedacht over bepaalde zaken. Dit schept betrokkenheid, er wordt meegedacht en uiteindelijk ligt er een besluit dat meer in zich heeft.

Daarnaast is er bij met name gevoelige onderwerpen vaak vrees om bij 'afwijkende' standpunten de mond open te doen of 'laat maar.... het gebeurt toch wel'. Gehoord worden betekent actief meedoen in discussies en je mening moet er dan toe doen. Kritische denkers zijn ook nodig in een gemeente. Een goede planning en agendering met daarbij passende werkvormen dragen bij aan meer kwaliteit.

Ook zou overwogen kunnen worden om de vergaderstructuur binnen onze kerkgemeenschap nog eens te toetsen aan nut en noodzaak. In een tijd waar vrijwilligers schaars zijn nodigt een veelheid aan overleggen niet uit tot deelname. Wat voor en welke overleggen doen er echt toe en waar kan gesnoeid worden. Het primaire werk van werkers in de wijngaard ligt niet in het vergadercircuit maar elders, bij de gemeenschap, bij de leden, bij de inhoud van hun taak. Alle overlegsituaties zijn in dat kader alleen zinvol als ze iets toevoegen aan die primaire taak.

### Predikanten / sturing - afleggen verantwoordelijkheid

De invulling van de werkzaamheden van de betaalde krachten, de predikanten, moet aansluiten bij de keuzes die de gemeente maakt. De keuzes van de gemeente kunnen niet meer gebaseerd worden op de inbreng van aanwezigen op de gemeenteavond en/of besluiten van de kerkenraad. Er zal anders gecommuniceerd moeten worden met de gemeenteleden (een aandachtspunt bij communicatie).

Er moet, zo is de beleving van de werkgroep, ook meer sturing komen. Predikanten worstelen met de inhoud van hun functie en worden min of meer aan hun lot overgelaten. Om die reden dient er periodiek overleg te komen over de taakinhoud van de predikanten die afgestemd moet zijn op de verwachtingen en behoeften van de gemeente. In het periodieke overleg moet ook

verantwoording worden afgelegd over de uitgevoerde taken en tevens behoren er met de predikanten individuele functioneringsgesprekken plaats te vinden, zoals dit gebruikelijk is in elke professionele organisatie, waarbij uiteraard ook van de zijde van de predikanten (persoonlijke) zaken kunnen worden ingebracht. Misschien is het een idee om die gesprekken in eerste instantie eens per half jaar te voeren waarbij de gesprekken voor een deel plaatsvinden onder vier ogen met een vertegenwoordiger van de kerkenraad (pastorale deel) en voor een deel met een vertegenwoordiger van het CvK (zakelijke deel). Daarbij dient het zo te zijn dat er vanuit de kerkenraad duidelijke keuzes moeten worden gemaakt over de functie-inhoud van de predikanten zodat er over en weer duidelijkheid komt ten opzichte van elkaars verwachtingen. Daarbij is het niet de bedoeling over elkaar te heersen, maar helderheid te krijgen hoe de gemeente te dienen. In deze verwijzen wij naar de Nota Ambtsvisie van de PKN, waarin ook de nodige duidelijkheid wordt gegeven over de invulling van de in de kerk functionerende ambten . Een punt van aandacht in de hierboven bedoelde gesprekken zal o.a. moeten zijn de contacten tussen afgevaardigden namens de kerk en de gemeenteleden. Zo heerst er het gevoel dat met de aanwezigheid van 3 fulltimepredikanten en minder diensten er een verschuiving naar meer pastoraat zou moeten kunnen worden bewerkstelligd. Want met regelmaat komen signalen binnen dat mensen zich door de kerk verlaten voelen omdat er noch een wijkmedewerker, noch een ouderling of predikant over de vloer komt. Bij de actie kerkbalans met de daarbij behorende veegactie waarbij kerkleden die geen enkele bijdrage aan de kerk betalen worden benaderd, maar ook bij de uitoefening van andere kerkelijke activiteiten is het ontbreken van persoonlijke contacten tussen kerk en haar vertegenwoordigers een veel voorkomende klacht. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat met het stijgen van de gemiddelde leeftijd de behoefte aan pastoraat toeneemt. Uiteraard worden velen wel bezocht doch ons inziens moet dit signaal serieus worden genomen. Wil je betrokkenheid van de kerkleden dan is contact met hen essentieel.

## Kosters / beheerders

De huidige tijd vergt een andere invulling van deze functies. Flexibiliteit wordt een steeds belangrijker begrip, in relatie tot het tijd vergend toezicht/gebruik van de kerkelijke gebouwen. Het gebruik van de accommodaties op alle dagen van de week zal steeds meer gemeengoed moeten worden. Doordeweekse activiteiten en activiteiten in het weekend zullen gestimuleerd moeten worden.

Hoe om te gaan met verantwoordelijkheden en taken (bijv. meer zelfredzaamheid groepen of uitbreiding bestand) is dan de vraag. Wat wordt van de kosters/beheerders verwacht in veranderende omstandigheden. Belangrijk is dat periodiek met kosters / beheerders (vanuit CvK) wordt overlegd over de functie-inhoud en over de functie-uitoefening. Gastheerschap en dienstbaarheid zijn daarbij sleutelwoorden.

## Ambtsdragers

Vacante functies blijken moeilijk in te vullen, met name wat betreft de ouderlingenfunctie. Bij de laatste verkiezingen zijn zo'n 1700 brieven uitgegaan met het verzoek verkiesbare leden kenbaar te maken voor de diverse functies. Slechts 175 reacties zijn binnengekomen. De conclusie kan worden getrokken dat slechts 10% van de mensen geïnteresseerd zijn om mee te denken. Weliswaar zijn er zo'n 1700 namen kenbaar gemaakt op de 175 terugontvangen lijsten, doch vaak zijn het dezelfde namen die worden genoemd. De vraag kan worden gesteld of huidige wijze waarop de verkiezingen worden gehouden wel langer functioneel is? Weliswaar lukt het nog de vacatures van jeugdouderling, diakenen en leden van het college van kerkrentmeesters ingevuld te krijgen, maar voor het ouderlingschap bestaat weinig belangstelling. Het niet ingevuld krijgen van de vacante posten gaat weer ten koste van de contacten met de kerkleden, zodat we in een negatieve spiraal dreigen te komen. Geen contact met de kerk betekent geen betrokkenheid, betekent geen bereidheid om zich beschikbaar te stellen. Uiteraard diegenen die wel beschikbaar



zijn niet te na gesproken.

Over de vraag hoe mensen te werven voor de verschillende functies moet worden nagedacht. Eén van de punten die landelijk aandacht heeft is dat de leeftijdsgrens van ambtsdragers waarop ze niet meer benoembaar zijn wordt verhoogd van 70 naar 80 jaar. Velen in deze leeftijdscategorie zijn nog vitaal en erg betrokken en willen nog wel graag iets voor de kerk betekenen. Wel moet weer bedacht worden dat onze toekomstige kerk niet geregeerd wordt door de grijze golf. Alle geledingen van het kerkbestuur moeten zoveel als mogelijk worden gevormd door een afspiegeling van alle leeftijdsgroepen.

Misschien is het een optie een soortement van vacaturebank op te zetten. Doop- en belijdende kerkleden kunnen worden gevraagd of mogen zich ook spontaan melden om genoteerd te worden in de vacaturebank en kunnen vervolgens gevraagd worden zich voor kerkenwerk beschikbaar te stellen. Dit biedt ook de mogelijkheid om talentgericht functies in te vullen die een specifieke kwaliteit vereisen.

## Vrijwilligers

De inzet van vrijwilligers zal meer aandacht moeten krijgen. Het zijn niet alleen de ambtsdragers, die zich inzetten voor de kerk. Ook in de administratieve sfeer bijvoorbeeld moet het nodige gebeuren. De belastbaarheid van vrijwilligers en de kwetsbaarheid daarvan moet niet uit het oog worden verloren. Nagedacht moet worden over cruciale functies en het opheffen van kwetsbaarheid. Desnoods moet in deze context ook nagedacht worden over betaalde ondersteuningsuren. Samenwerking met andere gemeenten zou voordelen op kunnen leveren.

## Opleiding / toerusting / ondersteuning

In de organisatie wordt het nodige van het 'personeel' gevraagd. Duidelijkheid over de inhoud van de taak schept een reëel verwachtingspatroon vooraf. Inwerken, scholing, wegwijzen maken in het ambt zijn onder meer aspecten waar rekening mee gehouden moet worden.

Behalve dat ambtsdragers goed behoren te worden toegerust is een aandachtspunt dat er binnen de organisatie de nodige functies zijn waarbij capaciteit en kwaliteit van de ambtsdragers wordt verwacht. Sommige functies kunnen moeilijk worden ingevuld omdat de omvang er van geschikte kandidaten afschrikt. Gelukkig zijn wij op dit moment voorzien in de belangrijkste functies zoals preses, scriba, voorzitter/penningmeester CvK, voorzitters van de wijkraden etc. doch bekend is dat deze functies veel vergen aan tijd en inzet.

Het gevoel heerst dat er onevenredig veel gevraagd wordt, vooral wanneer betreffende functionarissen de activiteiten voor de kerk moeten combineren met een dagelijkse baan. Vooral wanneer dit laatste het geval is zal er nagedacht moeten worden over mogelijkheden van delegatie of organiseren van ondersteuning.

Voor bepaalde functies kan het verstandig zijn om externe opleiding of deskundige begeleiding te organiseren. Om de kosten te dekken zou meer ingestoken moeten worden op samenwerking met andere gemeenten die vaak eenzelfde behoefte hebben aan ondersteuning.

<<<>>>

### AANBEVELINGEN:

#### *Organisatiemodel*

1. De organisatiestructuur doorlichten op efficiëntie en effectiviteit, waardoor het minder belastend wordt om als ambtsdrager of vrijwilliger in de gemeente actief te zijn.
2. Helderheid verschaffen over de primaire taken die van ambtsdragers en vrijwilligers worden verwacht en die moet aansluiten op het verwachtingspatroon van gemeenteleden.

#### *Structuur en functioneren kerkelijke organisatie*

3. Voorafgaand aan het nemen van besluiten over wezenlijke vragen in een vroeg stadium de mening van kerkenraadsleden te polsen, zodat er een betere betrokkenheid bij het besluitvormingsproces wordt bewerkstelligd.
4. De vergaderstructuur toetsen aan frequentie, nut en noodzaak.

#### *Predikanten / sturing- en afleggen verantwoordelijkheid*

5. Het invoeren van periodiek overleg tussen een afgevaardigde van de kerkenraad en de predikanten over de taakinhoud van de predikanten die afgestemd moet worden op de verlangens en behoeften van de gemeente. Dit overleg dient ook voor het afleggen van verantwoording over de uitgevoerde taken.
6. Het voeren van individuele functioneringsgesprekken tussen een afgevaardigde van de kerkenraad en de predikanten (pastorale deel). Voor een deel een vertegenwoordiger van het CvK betrekken (zakelijke deel).

#### *Kosters / beheerders*

7. Het voeren van periodiek overleg over de functie-inhoud en de functie-uitoefening die gebaseerd moet zijn op gastheerschap en dienstbaarheid.

#### *Ambtsdragers*

8. Nagaan of de wijze van verkiezingen ook verandering behoeft nu blijkt dat slechts 10% van de stemgerechtigde leden ook daadwerkelijk een stem uitbrengt.
9. In overweging nemen of de leeftijdsgrens van verkiesbaarheid van ambtsdragers naar boven moet worden gesteld op 80 jaren.
10. De mogelijkheid creëren een vacaturebank in te richten (met inbegrip van vacatures van ambtsdragers) en doop- en/of belijdende leden gericht benaderen om de vacatures vervuld te krijgen.

#### *Vrijwilligers*

11. Met betrekking tot cruciale functies moet de kwetsbaarheid worden opgelost om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen. Verder is het verstandig meer aandacht te geven aan taakoverdracht en bij sommige functies is het verstandig dat de oude en nieuwe functionaris gedurende een (beperkte) periode gezamenlijk optrekken. Om dit te kunnen realiseren is het belangrijk om bij voorziene vacatures van specifieke functies de vervanging vroegtijdig te regelen.

#### *Opleiding / toerusting / ondersteuning*

12. M.b.t. diverse functies zijn kwaliteiten en capaciteiten vereist (zoals preses, scriba, voorzitter CvK etc.) en moet de mogelijkheid worden gecreëerd om gericht kandidaten te zoeken. Per functie zou ook nagedacht moeten worden over de mogelijkheden van delegatie of het anders organiseren van ondersteuning.
13. Organiseren (in samenwerking met andere gemeenten) van externe opleiding of deskundige begeleiding.

<<<>>>

## COMMUNICATIE

Er zijn vele vormen van en terreinen binnen de gemeente waar communicatie binnen de gemeente plaatsvindt/. We hebben ze op een rij gezet en komen tot de volgende (mogelijk niet complete) opsomming:

Communicatie door:	
➤ Kerkenraadsvergaderingen	➤ Kleine kerkenraadsvergaderingen
➤ Sectievergaderingen	➤ Diaconievergaderingen
➤ Moderamenvergaderingen	➤ College van Kerkrentmeestersvergaderingen
➤ Jeugdcommissievergaderingen	➤ ZWO-vergaderingen
➤ Commissie erediensten	➤ Protestantse Bezoek Dienst
➤ Catechisatie groepen	➤ Wijkmedewerkers
➤ Groeigroepen	➤ Bliide Sjongers
➤ Mannengroep	➤ Sing In
➤ Clubs	➤ Vredosa
➤ Kerkdiensten	➤ Gemeenteavonden
➤ Pjuk	➤ Kanselafkondigingen
➤ Koren	➤ Beamer
➤ Hartenbus	➤ Rondom
➤ Prikbord bij ingang kerk	➤ Website
➤ Social media	➤ Etc.

### Algemeen

Zonder goede communicatie weet je zeker dat het fout gaat lopen. Op welke wijze en in welke setting ook, communicatie is bijzonder belangrijk binnen onze gemeente. Mensen willen en, tot op zekere hoogte, moeten van elkaar weten.

Er is binnen de gemeente heel veel interne communicatie waarbij vaak sprake is van verbrokkelde communicatie. De ene groep weet niet van de ander. Verder is er amper inzet om ook naar buiten te communiceren.

Communicatie vindt plaats tussen mensen en het is een feit dat het niet iedereen gegeven is de juiste informatie op het juiste tijdstip op de juiste plaats te leggen.

Het is eveneens een feit dat er binnen onze gemeente heel veel gecommuniceerd wordt via bepaalde structuren, misschien hier en daar wel teveel (vergadercultuur) en mogelijk op andere terreinen weer te weinig (Rondom, website). En het is tenslotte een feit dat er ook ongewenste communicatie plaatsvindt, waarmee bedoeld wordt op "nieuws van horen / zeggen" en "wandelingengepraat". Dit kan bestreden worden door de formele communicatie op een hoger plan te krijgen.

Dat zal zeker niet eenvoudig zijn, maar toch is de werkgroep van mening dat de komende tijd nagedacht moet worden hoe de communicatie het beste vorm kan worden gegeven.

Wij doen een aantal voorstellen, waarbij we de communicatie onderverdelen in interne en externe communicatie en een apart hoofdstuk wijden aan de erediensten.

## Interne communicatie

Uit het bovenstaande blijkt dat er veel aan interne communicatie wordt gedaan, maar dat die veelal naar binnen gericht is.

Ondanks de hoeveelheid van interne communicatie bestaat het idee dat niet alle communicatie goed gestroomlijnd is en ook niet altijd op de juiste plaats terecht komt. Daardoor kan er gemakkelijke onduidelijkheid en spraakverwarring ontstaan.

Onderstaand geven wij met betrekking tot een aantal aspecten ons commentaar.

### ***Vergaderverslagen***

Voorzitters dienen zich bewust te zijn van het nut van efficiënt vergaderen omdat lang vergaderen de motivatie van de deelnemers negatief beïnvloedt.

Het is belangrijk dat er van alle relevante kerkelijke vergaderingen verslagen worden opgesteld met zo mogelijk besluitenlijsten. Vervolgens wordt aanbevolen om per vergadering of een kort verslag of de besluitenlijst te publiceren in Rndom en op de website, zodat een ieder kan weten wie zich waar mee bezighoudt.

### ***Rndom***

Het kerkblad is een belangrijk communicatiemiddel om kerkleden te informeren over tal van geestelijke en materiële aspecten. Ook vervult het kerkblad in belangrijke rol bij het doorgeven van informatie over het wel en wee van gemeenteleden.

Het kerkblad is voor velen ook het enige contact dat er (nog) bestaat met de kerk en velen (met name oudere gemeenteleden) zijn erg gesteld op de verschijning van het blad. Een feit is dat Rndom de betrokkenheid bij de gemeente stimuleert en versterkt.

Het kerkblad Rndom moet volgens het redactiestatuut minimaal 22 keer per jaar te verschijnen. De redactie bestaat uit 10 personen en voor zover bekend blijkt de werkdruk hoog te zijn en om die reden heeft de redactie besloten de verschijningsfrequentie te verlagen naar 15 nummers per jaar. Hierdoor verschijnt Rndom om de 3 of zelfs om de 4 weken. Tijdige communicatie met de gemeente is essentieel om een vitale gemeente te blijven.

### ***Website***

De website kan 24 uren per dag en 7 dagen per week worden geraadpleegd en is voor iedereen toegankelijk. Het betreft hier een communicatiemiddel die zowel bedoeld is voor interne als voor externe communicatie.

Voor een website is het van absolute noodzaak dat deze de meest actuele informatie bevat. En dat is op dit moment (een enkele pagina daargelaten) niet het geval. Ook is het belangrijk dat de website uitnodigend is, zodat (niet-)kerkleden graag de website bezoeken voor informatie over onze gemeente.

### ***Promotieactiviteiten***

Ook voor promotieactiviteiten geldt dat deze zowel intern als extern gericht kunnen zijn. In onze kerkelijke gemeente wordt weinig aan promotie gedaan en wanneer dat al gebeurt dan worden met name de activiteiten gepromoot naar de eigen kerkleden. We zouden meer alert moeten zijn op het promoten van activiteiten buiten de kerkelijke muren om ook de niet kerkleden of randkerkelijken te informeren over kerkelijke aangelegenheden. Promotie kan plaatsvinden via de lokale krant, maar ook via de website en sociale media.

Collecten worden vaak weinig gepromoot. Waar geeft de kerkganger zijn geld voor? Dit geldt zowel voor collecten bestemd voor kerk en /of diaconie. Het voorstel is om meer gebruik te maken van zowel de website als Rndom om hierover voorafgaand informatie te verstrekken aan gemeenteleden, maar ook tijdens de kerkdiensten door kanselboodschap en/of beamer informatie te geven.

### ***Samen Sterk voor de Kerk***

In onze gemeente is onder deze naam een groep mensen actief die met diverse acties probeert gelden te genereren voor de kerk. Dit meestal voor een aangegeven doel zoals de restauratie van de Maartenskerk en het groot-onderhoudsproject Oosterkerk.

Een prima zaak waarbij tevens invulling wordt gegeven aan het handen en voeten geven van betrokkenheid bij de gemeente.

Veel kerkleden willen wel betrokken zijn bij de gemeente maar niet zozeer bij het pastoraat of diaconaat maar wel in de vorm van het leveren van hand- en spandiensten.

Voorgesteld wordt om met de groep Samen Sterk voor de Kerk in te spelen op betrokkenheid van gemeenteleden die wat meer op afstand van de kerk staan maar die op verzoek best willen meewerken aan nieuw te ontwikkelen activiteiten die de gemeente vervolgens geld kunnen gaan opleveren.

### ***Randkerkelijkheid***

Een punt waarop gewezen wordt is nog de communicatie richting de gemeenteleden. De kerk is communicatief bijna niet zichtbaar voor een niet-kerkganger. Eenmaal los van de kerk is er geen communicatie meer. De tijden dat er sociale controle was is grotendeels voorbij. Waarom mensen op enig moment niet meer de kerkdiensten bezoeken is onbekend. Het gevoel bestaat dat deze groep mensen aan hun lot worden overgelaten, terwijl ze veelal wel aandacht willen van de kerk.

## **Externe communicatie**

Wat externe communicatie betreft; we hebben een website (zie hieronder), maar voor het overige wordt er weinig gedaan aan gerichte externe communicatie. Als enige kerkelijke activiteit waarmee we in de plaatselijke krant komen is de startweek en een advertentie van de werkgroep Samen Sterk.

Verder is bekend is dat er afgevaardigden vanuit de kerkenraad in de synode actief zijn.

Mogelijk dat de predikanten nog netwerken gebruiken, maar daarover is de commissie weinig bekend.

### ***Website***

Zoals aangegeven is de website niet alleen bedoeld voor eigen kerkleden, maar voor iedereen die geïnteresseerd is in de Protestantse Gemeente te Kollum. Hoe meer uitnodigend en hoe meer actueel de site is, hoe groter de kans dat mensen actiever naar de site worden getrokken en vervolgsbezoeken aan de site gaan brengen. Vaak gaan mensen in het buitenland, wel of niet met een relatie aan Kollum of haar inwoners het internet op om informatie te zoeken. Een goede promotie kan zelfs inhouden dat steun wordt verkregen vanuit verre landen.

### **Promotieactiviteiten**

Op een aantal punten zijn/worden we overigens wel actief met activiteiten richting niet-kerkgangers, zoals:

- Inloopochtenden voor werklozen in ProRege.
  - Het doel is met name ook inzet te tonen voor niet-kerkmensen die geconfronteerd worden met het niet kunnen vinden van een baan.
- Betrokkenheid bij de stichting Present.
  - Het betreft een landelijke organisatie die een brug wil slaan tussen mensen die iets hebben te bieden en mensen die daarmee geholpen kunnen worden. Op dit punt is een stichting actief in Noordoost Fryslân.
- Aansluiten bij Kerkdienstgemist.nl.
  - Met als doel onze kerken bereikbaar te maken met beeld en geluid voor niet (meer) bezoekende kerkgangers. Dit is ruim 75% van het totale bestand!
- Betrokkenheid bij de Voedselbank.
  - Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de Voedselbank. De gemeente is destijds betrokken geweest bij de oprichting ervan in de gemeente Kollumerland c.a. Inmiddels zijn de activiteiten ondergebracht in een Stichting. Door aandacht en collecten bij biddag en dankdag blijven gemeenteleden betrokken bij de noodzaak en activiteiten van de voedselbank.
- Fairtrade.
  - De kerk is een instantie die het goede voorbeeld moet geven. Ook op het gebied van eerlijke handel kent de kerk een verantwoordelijkheid die aandacht behoort te hebben.
- Tsjerkepaed en monumentendag.
  - Jaarlijks doen we mee met de actie Tsjerkepaed waarbij de Maartenskerk gedurende de vakantiemaanden open wordt gesteld voor het publiek. In verband met de beperkte belangstelling doet om organisatorische redenen de Oosterkerk dit jaar niet mee. Wel zijn beide monumentale gebouwen geopend tijdens de jaarlijkse monumentendagen.

### **Erediensten**

Het houden van erediensten is een belangrijke vorm van communicatie met de gemeenteleden. Het valt ieder op dat de belangstelling voor zondagse erediensten de laatste tijd afneemt. Wat de exacte reden is van het verminderde kerkbezoek is zonder onderzoek moeilijk te zeggen. Wel is zeker dat we te maken hebben met de tijdgeest. Vele kerkgemeenschappen lijden onder een verminderde belangstelling.

Volgens de werkgroep is er ook sprake van het feit dat er gemeenteleden zijn die zich minder thuis voelen in onze kerk en om die reden of niet komen of het "heil" ergens anders gaan zoeken.

En dan dringt zich de vraag op wat de redenen dan kunnen zijn dat mensen zich niet meer in de eigen gemeente thuis voelen. Want, zo is inmiddels wel bekend, er zijn meerdere leden van onze kerk die zijn gaan "shoppen" en erediensten gaan bijwonen van andere gemeenten. Op zich is het natuurlijk niet erg dat mensen elders erediensten gaan bijwonen, zij het dat het

gevaar bestaat dat men zich losweekt van eigen gemeente met als mogelijk gevolg het opzeggen van het lidmaatschap.

Waarom voelen mensen zich niet thuis in onze gemeente? Een vraag die je alleen beantwoord krijgt door betrokkenen te vragen. En daar ligt een volgend probleem want het is hedendaags niet meer gebruikelijk mensen te vragen waarom ze zich niet meer betrokken voelen bij onze eigen kerkgemeenschap.

Het woord "betrokkenheid" is min of meer een sleutelwoord geworden in deze notitie en komt in meerdere passages voor. Hoe kunnen we kerkleden bij onze gemeente betrokken houden? Moeten we ons alleen focussen op de kerkleden die nog meedoen of moeten we toch blijven investeren in mensen die inmiddels aan de rand van de gemeente zijn gaan staan? Het gevoel bestaat dat het niet om een enkeling in onze gemeente gaat die zich steeds dichter richting de rand beweegt. Wanneer we willen dat deze ontwikkeling een halt wordt toegeroepen dan zullen kerkleden die wel actief zijn moeten omzien naar kerkleden die gaandeweg vervreemd (dreigen te) raken van de kerk.

Bedenk een manier van het leggen van onderlinge contacten die beter waarborgt dat gemeenteleden naar elkaar omzien zonder dat er sprake is van sociale controle.

We realiseren ons dat die structuur er eigenlijk wel is, maar uit vele signalen blijkt dat die niet goed werkt. Het is aan de kerkenraad de komende tijd hiervoor aandacht te hebben.

In ieder geval willen we dit themadeel positief beëindigen. Recentelijk is er een nieuwe activiteit in de vorm van een praisedienst gehouden voor een bepaalde doelgroep en die blijkt goed te zijn bezocht.

<<<>>>

#### **AANBEVELINGEN:**

##### *Interne communicatie / Vergaderverslagen*

1. De vergaderverslagen bij alle geledingen binnen de kerkenraad bekend stellen.
2. Per vergadering een kort verslag of besluitenlijst op te stellen en die publiceren in Rondon en op de website.

##### *Interne communicatie / Rondon*

3. De verschijningsfrequentie moet terug naar minimaal 22 edities per jaar om er zorg voor dragen dat het een actueel info blad blijft, waarin geen sprake is van achterhaalde informatie.
4. De Rondon na verschijning plaatsen op de website, zodat het blad ook toegankelijk wordt voor anderen.
5. Kijken naar de mogelijkheid om een nieuwsbrief uit te brengen, waarbij wekelijks via de e-mail een nieuwsbrief wordt uitgebracht waarop geïnteresseerden zich kunnen abonneren.

##### *Interne communicatie / website*

6. Het is noodzaak om de website actueel te houden op alle onderdelen. Verder is het belangrijk om aandacht te geven aan de opbouw van de site omdat het hier en daar de efficiency beter kan en de site om de zoveel jaren op te frissen (zie verder onder externe communicatie).

*Interne communicatie / promotieactiviteiten*

7. Meer aandacht geven aan promotie van activiteiten via kanselboodschappen, de beamer, de lokale krant, website en sociale media.

*Interne communicatie / Samen Sterk voor de Kerk*

8. Bij de activiteiten proberen in te spelen op de betrokkenheid van gemeenteleden die wat meer op afstand van de kerk staan.

*Interne communicatie / Randkerkelijkheid*

9. Nagedacht moet worden hoe mensen te bereiken die meer op afstand van de gemeente zijn komen te staan doch die contact met de gemeente wel op prijs stellen.

*Externe communicatie*

10. Stel iemand aan binnen of buiten de kerkenraad de in- en externe communicatie voor zijn rekening neemt (met inbegrip van de website).
11. Waar mogelijk moet meer worden ingespeeld om communicatie buiten de kerkelijke muren.

*Externe communicatie / promotieactiviteiten*

12. Maak meer gebruik van het gebouw Pro Rege door dit als een soort ontvangcentrum op doordeweekse dagen te gebruiken.
13. Speel in op maatschappelijke ontwikkelingen. De burgerlijke overheid trekt zich doordat er bezuinigd moet worden steeds meer terug. Mogelijk liggen hier kansen voor de kerk.
14. Verantwoordelijkheid nemen wat betreft eerlijke handel in de wereld (fairtrade).
15. Bij de jaarlijkse actieTsjerkepaed de mogelijkheid creëren om groepen (scholen, Meckamastate etc.) uit te nodigen.

*Erediensten*

16. Bedenk een structuur die beter waarborgt dat we als gemeenteleden naar elkaar omzien.

<<<>>>



## GEBOUWEN

De gemeente beschikt over de volgende onroerende goederen:

- De Maartenskerk
  - De Oosterkerk
  - Het kerkelijk gemeenschapscentrum Pro Rege
  - De pastorie aan de Eysingalaan
  - De kosterwoning aan de Oostenburgstraat
  - Diverse landerijen, gelegen in diverse kadastrale gemeenten
- Verder wordt er nog een pastorie gehuurd aan de Molenhoek en wordt t.b.v. diverse activiteiten gebruik gemaakt van ruimtes in het gemeenschapscentrum de Colle.

### De Maartenskerk / Oosterkerk

We beschikken over 2 monumentale kerken die beide in gebruik zijn t.b.v. van erediensten en andere activiteiten. In beide gebouwen worden nog gelijktijdig erediensten gehouden en ook in beide kerkgebouwen worden gezamenlijke diensten gehouden. Middag of avonddiensten en andere activiteiten worden om kostenoverwegingen zo veel als mogelijk georganiseerd in die kerk waar ook de ochtenddienst heeft plaatsgevonden.

De laatste jaren wordt ook onze gemeente geconfronteerd met dalend kerkbezoek en we zijn min of meer beland op het punt dat de noodzaak om 2 kerkgebouwen in bezit te hebben fysiek niet meer nodig is. Daarbij komt dat het in bezit hebben van 2 kerkgebouwen een financiële last op de exploitatie van de gemeente gaat betekenen, nu de verwachting is dat de inkomsten van de kerk de komende jaren zullen gaan dalen.

Aan de andere kant betekent het in beheer hebben van 2 kerkgebouwen flexibiliteit bij het organiseren van activiteiten en het op afstand zetten van één van beide kerken geeft nu al emotie onder kerkleden die hun hele leven een gevoelsmatige band met het kerkgebouw hebben. Overigens geldt die gevoelsmatige band niet alleen voor huidige kerkleden, maar mogelijk ook voor vroegere kerkleden of Kollumers die iets met de kerk hebben.

De werkgroep is van mening dat op dit moment nog moet worden ingestoken op behoud van beide kerken voor de gemeente. Maar we moeten ook realistisch zijn. Indien de komende jaren mocht blijken dat de neergaande trend (zie elders in deze rapportage) in leden en in financiële middelen niet te stoppen is dan kunnen we op de lange duur geen 2 monumentale kerkgebouwen exploiteren en zal de kerkenraad op termijn geconfronteerd worden met de lastige keuzes. Op dit moment zien we nog geen noodzaak te speculeren op wat die keuzes dan moeten zijn, zij het dat de werkgroep van mening is dat op dit punt de vinger aan de pols moet worden gehouden. Daarmee wordt bedoeld dat op grond van de financiële ontwikkelingen in de eerstkomende jaren er uiterlijk eind 2015 een kerkenraadsbesluit komt of er wel of niet een plan van aanpak moet komen over de gebouwensituatie.

In dit verband wil de werkgroep attenderen op de mogelijkheid om crowdfunding te overwegen, waarbij het de bedoeling is om via een goed opgezet project belangstellenden te vinden die

bereid zijn om eenmalig of structureel een bijdrage te geven om de beide monumentale kerken financieel te steunen.

Hoewel op dit moment een besluit tot afstoting van één van de kerkgebouwen helemaal niet aan de orde is, wordt desondanks wel aangeraden om op voorhand een gesprek aan te gaan met de Stifting Fryske Tsjerken om kennis te nemen van de mogelijkheden en voorwaarden om een monumentaal gebouw over te dragen.

Het is bekend dat een eventuele overdracht niet zomaar is geregeld. Het is om die reden een goede zaak alvast, dit in het kader van goed rentmeesterschap, het scenario van mogelijkheden te kennen zodat die kunnen worden betrokken bij de overwegingen om wel of niet tot overheveling van een kerkgebouw te komen, mocht het onverhoopt om financiële redenen niet tegen te houden zijn.

### **Het kerkelijk gemeenschapscentrum Pro Rege**

De laatste tijd worden steeds meer activiteiten in Pro Rege georganiseerd. Pro Rege is het centrum waar alle bestuurlijke geledingen hun vergaderingen houden en waar vaak de door die geledingen ontwikkelde activiteiten plaatsvinden. Mogelijk is er ook extra druk op Pro Rege nu we weer beschikken over 3 fte predikantsplaatsen.

Een tendens die wordt waargenomen is dat het tijdens de erediensten minder druk wordt terwijl het tegengestelde in Pro Rege het geval is. Dit heeft inmiddels geleid tot een inventarisatie van het gebruik van Pro Rege. Geprobeerd wordt aan de hand van die inventarisatie te komen tot een betere inzet van de beschikbare ruimten in Pro Rege, zo ook een betere spreiding over de verschillende avonden. Zo komt het voor dat er op een bepaalde avond er een tekort aan ruimte is terwijl op een andere avond in dezelfde week Pro Rege grotendeels leeg staat.

Door het CvK is met diverse afgevaardigden van werkgroepen c.q. commissies gesproken over het gebruik van Pro Rege.

In deze gesprekken is opgevallen dat er behoefte bestaat aan een andere indeling van Pro Rege en aan een meer knusse opzet van de centrale ruimte en van vergaderruimten. Van diverse kanten is ook aangegeven dat er in Pro Rege meer doordeweekse activiteiten (zoals bijvoorbeeld de nieuwe opzet van het werklozenproject) zullen gaan plaatsvinden en dat de inrichting van het gebouw daarop moet worden aangepast.

Een ander punt is dat Pro Rege weer meer wordt ingezet voor familieaangelegenheden, zoals verjaardag- en jubileumfeestjes e.d. Dit met name voor alleen de leden van onze kerk, aangezien wij gehouden zijn aan concurrentiebepalingen ten opzichte van andere aanbieders op dit terrein.

### **De voormalige kosterwoning aan de Oostenburgstraat**

De woning is de eerstkomende jaren verhuurd. Na afloop van het lopende huurcontract zou kunnen worden beoordeeld of de woning nog voor de gemeente beschikbaar moet blijven. Eventuele verkoop zou middelen kunnen genereren voor een mogelijke toekomstige aanpassing van Pro Rege. Weliswaar moet worden bedacht dat aan de verkoop nadelen kunnen kleven in die zin, dat er fricties kunnen ontstaan met betrekking tot de ligging van de dan particuliere woning en het gebruik van het naastliggende kerkgebouw.

## De pastorie aan de Van Eysingalaan

Deze pastorie wordt sinds enige tijd bewoond door één van onze predikanten. Er is en wordt nog opnieuw geïnvesteerd in de pastorie. Het bestaande beleid om voor de gemeente minimaal één pastorie beschikbaar te houden voor één van de predikanten behoeft vooralsnog geen wijziging.

## Landerijen

Zowel de kerkelijke gemeente als de diaconie hebben landerijen in eigendom. De landerijen zijn op basis van contracten in gebruik gegeven aan diverse pachters en leveren structurele middelen op.

Op dit moment zijn er geen signalen van pachters en ook niet van verpachters (kerkenraad/diaconie) over de noodzaak om hierin veranderingen aan te brengen en om bijvoorbeeld over te gaan tot afstoting.

Wel is het verstandig op het moment dat besloten moet worden tot pachtverlenging afwegingen te maken met betrekking tot de lengte van de pachttermijn, dit in relatie tot de noodzaak van eventuele (toekomstige) afstoting van landerijen in verband met een verslechterde liquide positie van de kerk op dat moment of op grond van een gemaakte kosten/batenanalyse.

## De Pastorie Molenhoek

Deze pastorie wordt gehuurd voor een periode van 3 jaren met een optie om het huurcontract te verlengen. Daarbij geldt dat het belang van de verhuurder is de woning te verkopen.

De gemeente heeft de zorgplicht om de aan de kerk verbonden predikanten naar genoegen te huisvesten. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat deze optie voor de gemeente niet kostenneutraal is.

## Huur De Colle

Op dit moment worden nog ruimten gehuurd in de Colle voor een 2-tal activiteiten. Inpassing op dit moment binnen de zalencapaciteit van Pro Rege is niet mogelijk. Weliswaar behoeft overheveling van de activiteiten naar Pro Rege aandacht aangezien hier kosten zijn te besparen. E.e.a. in de gaten te houden bij de inventarisatie van de bezetting van de ruimten in Pro Rege en de daaruit voortvloeiende spreiding van activiteiten.

<<<>>>

### AANBEVELINGEN:

#### *De Maartenskerk / Oosterkerk*

1. Onderzoek de mogelijkheden om door middel van het instrument "crowdfunding" of een afgeleide daarvan middelen te genereren voor onze monumentale kerkgebouwen.
2. Op grond van de dan beschikbare informatie uiterlijk eind 2015 een kerkenraadsbesluit nemen over het opstellen van een plan van aanpak over de gebouwensituatie.
3. Op voorhand informatie inwinnen bij de Stifting Fryske Tsjerken om kennis te nemen van de mogelijkheden en voorwaarden waaronder monumentale gebouwen op afstand kunnen worden gezet en deze informatie bij de hiervoor bedoelde besluitvorming te betrekken.

*Het kerkelijk gemeenschapscentrum Pro Rege*

4. Gebruik van het gemeenschapscentrum op de rij zetten met de bedoeling tot een betere spreiding van het gebruik van de beschikbare ruimten te komen.
5. Nevenactiviteiten in Pro Rege op het gebied van familieaangelegenheden bij de kerkleden onder de aandacht brengen.
6. Positief staan ten opzichte van meer doordeweekse activiteiten in Pro Rege die te maken hebben met het bevorderen van de gemeenschapszin en die gerelateerd zijn aan het invulling geven van de evangelische opdracht, zoals de kerk die kent.
7. Een werkgroep inrichten die zich bezig gaat houden met het opnieuw inrichten van Pro Rege, waarbij gedacht wordt aan kleine investeringen (waaronder het geven van een verbod van vergaderkamers en het verfraaien van centrale ruimten).
8. In afwachting van ontwikkelingen de komende 2 jaren, daarna beoordelen in hoeverre de noodzaak er is om tot aanpassing van Pro Rege te komen (grote investeringen). Uiteraard zal dan een uitgebreide kostenbegroting inclusief financiële dekking van de kosten in beeld komen.

*Landerijen*

9. Op het moment dat pachtcontracten moeten worden verlengd afwegingen maken m.b.t. nieuwe pachttermijnen c.q. afstoting, gerelateerd aan de liquide positie van de gemeente.

*De voormalige kosterwoning aan de Oostenburgstraat*

10. Na afloop van het lopende huurcontract beoordelen of de voormalige kosterwoning voor de gemeente wel of niet behouden moet blijven.

*De Pastorie Molenhoek*

11. Aan het eind van het lopende huurcontract aandacht hebben voor de huisvestingssituatie van de huidige gebruiker van de pastorie.

*Huur De Colle*

12. Na het gereedkomen van het bezettingsonderzoek Pro Rege beoordelen in hoeverre de mogelijkheid bestaat om de lopende huursituaties (Kerkkoor / zondagschool) met de Colle te beëindigen.

<<<<>>>

## FINANCIËN

### Ontwikkeling toezeggingen

#### Resultaten Actie Kerkbalans 2014

Aantal		Toezegging		Gemiddeld					
2009	1313	304.420	231,85	Hiernaast ziet u het verloop van de vrijwillige bijdragen vanaf het jaar dat de kerken in Kollum zijn gefuseerd: 2009 - 2014					
2010	1251	297.382	237,72						
2011	1217	295.942	243,17						
2012	1226	307.316	250,67						
2013	1217	306.688	252,00						
<b>2014</b>	<b>1166</b>	<b>295.985</b>	<b>254,06</b>						
2009				2013			2014		
Leeftijd	Aantal	Toezegging	Gemiddeld	Aantal	Toezegging	Gemiddeld	Aantal	Toezegging	gemiddeld
00-19	28	1.035	36,96	18	415	23,05	12	390	32,50
20-29	177	11.925	67,37	100	6.587	65,53	82	4.321	52,69
30-39	150	23.407	156,05	130	20.100	156,83	115	17.383	151,15
40-49	193	46.045	238,57	171	36.337	211,08	166	35.556	214,19
50-60	208	59.505	286,08	198	48.302	245,03	191	45.389	237,64
	756	141.917	187,72	617	111.741	181,15	566	103.038	182,05
60-69	212	66.746	314,83	243	75.492	310,01	230	71.765	312,02
70-79	185	58.101	314,05	207	66.101	321,13	215	67.971	316,14
80-89	143	35.045	245,06	129	41.386	323,86	131	41.019	313,12
90-99	17	2.610	153,53	21	11.968	565,14	23	12.192	530,09
	557	162.502	291,74	600	194.946	325,84	599	192.947	322,11
Totaal	1313	304.419	231,85	1217	306.688	252,00	1165	295.985	254,06

#### Conclusies:

- Er is een gestage daling van het aantal leden dat een toezegging doet.
- Er is een sterke daling van toezeggingen van gemeenteleden tot 60 jaar.
- Het gemiddelde bedrag van de bijdrage stijgt licht.
- In de leeftijd tot 20 jaar wordt er amper aan de kerk bijgedragen.
- In de afgelopen 6 jaar zijn in de leeftijdsgroep van 20 tot 30 jaar het aantal toezeggingen meer dan gehalveerd (177-82), terwijl de gemiddelde bijdrage ook nog met meer dan 20% daalde.
- Er is sprake van een constante stijging van het aantal kerkleden dat geen toezegging doet (waarvan een deel overigens wel een bijdrage betaalt).
- Het betreft een hier landelijke trend.

### Ontwikkeling inkomsten

Opbrengsten	2009	2010	2011	2012	2013
collecten kerk	27.386,00	27.913,00	25.924,00	25.952,00	24.994,00
solidariteitsfonds	6.380,00	7.040,00	7.485,00	6.595,00	6.605,00
vrijwillige bijdragen	296.705,00	327.466,00	321.195,00	327.537,00	309.487,00
Samen Sterk acties	7.000,00	325,00	707,00	1.946,00	1.510,00

Voor prognoses wordt verwezen naar de bij deze rapportage behorende bijlage.

*Conclusie:*

- De collecte-opbrengsten dalen. Dit heeft te maken met een verminderd kerkbezoek.
- De opbrengsten solidariteitsfonds blijven stabiel, zij het dat de afdrachten meer zijn dan de inkomsten, zodat aan de solidariteitsgedachte in de praktijk in onze gemeente geen inhoud wordt gegeven.
- Na de fusie stegen de eerste jaren de vrijwillige bijdragen. In het jaar 2013 zien wij weer een daling intreden.

## Ontwikkeling leden

Ledenaantallen:

	sep-08	sep-09	sep-10	sep-11	sep-12	sep-13
Belijdende leden	1575	1544	1531	1514	1467	1450
Doopleden	1359	1297	1400	1414	1314	1297
Verbondenen	583	572	475	525	416	440

*Voor prognoses wordt verwezen naar de bij deze rapportage behorende bijlage.*

## Financiële positie / prognoses

<b>Simulatie B</b>		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
jaar:								
Beschikbaar vermogen per 1/1		<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>173.719</b>	<b>100.265</b>	<b>14.889</b>
Af:	Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
-	Minder opbrengst vvb/giften		8.320	16.640	24.960	33.280	41.600	49.920
-	Minder renteopbrengst 1,5%		416	997	1.749	2.674	3.776	5.057
Bij:	Samen Sterk voor de Kerk	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Overige acties / crowdfunding	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Beschikbaar vermogen 31/12		<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>173.719</b>	<b>100.265</b>	<b>14.889</b>	<b>-82.588</b>
Daling reserves			-38.736	-50.137	-61.709	-73.454	-85.376	-97.477

**Uitgangspunten:**

- Startpunt is de begroting 2014 met een tekort van € 27.700,-
- Voor kostenstijging is jaarlijks een bedrag van € 2.500,- gerekend
- Minder opbrengst vrijwillige bijdragen is gebaseerd op een jaarlijkse daling van het aantal betalende leden keer de gemiddelde toegezegde bijdrage over 2014.
- Voor aparte geldwervingsacties zijn pm (pro memorie) posten opgevoerd.

**Niets doen betekent dat het financiële beeld zich ontwikkelt zoals hierboven geprognosticeerd en dat we na 2019 te maken zullen krijgen met een negatief vermogen.**

**Noot:**

Het is een aantal jaren gebruik geweest om met een begroting te werken met een tekort. In die

begroting werden de kosten pastoraat telkens geraamd op basis van 3 fulltime predikanten. Op rekeningsbasis was er tot en met het jaar 2012 altijd nog sprake van een positief rekeningssaldo omdat er (na het vertrek van ds. Loor naar Heerenveen en ds. Neef met emeritaat) gewerkt werd met 2 predikanten, aangevuld met uren voor jeugd- en ouderenpastoraat.

Het CvK heeft destijds geadviseerd om niet over te gaan tot het beroepen van een 3e predikant, dit om financiële redenen. Immers, de begroting wees uit dat indien gewerkt werd met 3 fulltime predikantsplaatsen er niet langer sprake zou zijn van een sluitende begroting.

De kerkenraad heeft (na raadpleging op de gemeenteavond van 2011) besloten wel over te gaan tot het beroepen van een 3e predikant. Er werd niet gekozen voor specialisatie richting jeugd en ouderen. De belangenbehartiging daarvan kon volgens de kerkenraad het beste worden geborgd bij de invulling van 3 fte predikantsplaatsen. Van het in de gemeente pastoraal meer zichtbaar aanwezig zijn van 3 predikanten zou een "boost" uitgaan met als gevolg meer betrokkenheid van de kerkleden hetgeen weer tot gevolg zou hebben meer levendigheid en dat zou ook te merken zijn in het genereren van meer vrijwillige bijdragen.

De "boost" wordt op dit moment nog niet echt waargenomen en het gevoel bestaat dat de neergaande lijn in zowel aantallen kerkleden, in toezeggingen en betalingen, zo ook in het bezoeken van de erediensten (nog) niet tot staan zijn gebracht.

Mogelijk is door omstandigheden de tijd te kort geweest om binnen de gemeente al een nieuw elan te scheppen. Het is dan ook niet correct om nu op grond van één jaarrekening al conclusies te gaan trekken. Echter wanneer de neergaande lijn in 2014 niet kan worden omgebogen dan zal het jaar 2015 (na bekend worden resultaat Actie Kerkbalans) moeten worden gebruikt om op grond van de dan bestaande opvattingen wel of niet ingrijpende maatregelen te nemen om te voorkomen dat we op niet al te lange termijn te maken krijgen met een vermogen die in de rode cijfers terecht komt. Afstoting van gebouwen en/of inkrimping formatie pastoraat zijn dan gedachten die bovenkomen omdat in de afgelopen jaren de begroting al is uitgeknepen en alle besparingsmogelijkheden al zijn benut.

Vervelend om dit te schrijven, maar de werkgroep is van mening dat de kerkenraad in dezen zeer alert moet zijn op de komende financiële ontwikkelingen. Wanneer die onverhoopt negatief blijkt te zijn zal de kerkenraad vanaf het begin van 2015 leidend en sturend aan de slag moeten gaan om te voorkomen dat we in een negatieve financiële spiraal terechtkomen.

*Voor meer prognoses wordt verwezen naar de bij deze rapportage behorende bijlage.*

## **Mogelijkheden geldwerving**

- crowdfunding

Crowdfunding is een moderne manier om via internet geld te werven voor de financiering van interessante ideeën. Er zijn succesvoorbeelden in de praktijk, maar evenzeer ook teleurstellingen. Momenteel worden bureau's actief om crowfundprojecten te begeleiden.

Tijdens een informatiebijeenkomst over crowdfunding bleek dat het in Canada crowdfunding veel wordt toegepast, ook door kerken. Dat met name in de sfeer van groot onderhoud of renovatie waarbij de plaatselijke bevolking wordt gevraagd om hierin bij te dragen. Kerkgebouwen worden in de samenleving als waardevol gezien en om die in stand te houden willen ook niet betrokkenen vaak wel een bijdrage leveren.

Onderzocht dient te worden of deze vorm (of een afgeleide daarvan) van geldwerving voor onze gemeente toepasbaar is.

- AKB-nieuwe stijl  
Te denken valt aan:
  - een verdere vereenvoudiging, waarbij met kerkleden meerjarige afspraken worden gemaakt.
  - een meer persoonlijke benadering van de kerkleden waarbij het geefgedrag ter sprake wordt gebracht.
  - het zich richten op diverse groepen van kerkleden om de betrokkenheid en het geefgedrag positief te beïnvloeden.
- verkoopactiviteiten
  - Gedacht wordt aan de optie om op vaste dagdelen de kerk(en) voor het publiek open te stellen, waarbij er in de kerk artikelen ter verkoop worden aangeboden.
- Samen Sterk voor de Kerk
  - Wij kennen al de commissie Samen Sterk voor de Kollumer Kerk. Deze commissie probeert door het organiseren van acties gelden binnen te halen. Het stimuleren en promoten van acties wordt aanbevolen (zie ook onder communicatie).  
Wel wordt meegegeven dat het verstandig is een gemeentebrede activiteitenkalender op te stellen om niet in conflict te komen met acties van andere (werk-)groepen. Hierdoor wordt ook een betere sturing van de activiteiten naar het juiste moment bereikt.
- schenkingsovereenkomst
  - Nieuwe fiscale regels maken het mogelijk dat het schenken van geld voordeel oplevert voor de gever en daar kan ook de kerk van profiteren. Er zal actie worden ondernomen om de mogelijkheid van schenking breder onder de aandacht van de kerkleden te brengen en waar mogelijk zal vanuit het CvK gefaciliteerd worden.
- legaten
  - Het kan voor kerkleden interessant zijn om de kerk (deels) als erfgenaam aan te wijzen. Vooral wanneer de erflater in de positie verkeert dat zijn nalatenschap (voor een deel) terecht komt bij de fiscus. Er zal over de mogelijkheden om de kerk als erfgenaam in het testament op te nemen, of een deel van de nalatenschap aan de kerk toe te kennen, bij herhaling via Rondom worden gecommuniceerd.
- kerk is van hele dorp  
Zie hetgeen is geschreven onder crowdfunding.
- uitgifte van obligaties  
In het verleden is vaker gewerkt met dit fenomeen. In voorkomende gevallen zou bij het zoeken van financiering van projectmatige investeringen opnieuw gekozen kunnen worden tot dit middel.

<<<>>

#### **AANBEVELINGEN:**

##### *Ontwikkeling toezeggingen*

1. Onderzoek doen naar de mogelijkheden om een meer persoonlijke benadering van de kerkleden, waarbij onderscheid te maken naar diverse leeftijdsgroepen.



#### *Ontwikkeling inkomsten*

2. Betere communicatie m.b.t. de achtergrondgedachte van de solidariteitsactie en nagaan in hoeverre ook doopleden bij de actie betrokken moeten worden. De werkgroep is van mening dat met ingang van het kalenderjaar 2015 ook de doopleden kunnen worden aangeschreven, dit in afwijking van de landelijke gang van zaken.
3. Deskundige ondersteuning benaderen voor een meer gerichte werving van vrijwillige bijdragen.
4. De groep Sterk voor de Kollumer Kerk een sterkere structuur bieden en ideeën laten ontwikkelen m.b.t. geldwervende acties.

#### *Ontwikkeling leden*

5. De komende tijd zal geïnvesteerd moeten worden in contacten tussen kerkbestuur, predikanten en gemeenteleden. Een teruggang in ledenaantal kan alleen worden voorkomen door naar elkaar om te zien. Meer pastoraat zal leiden tot meer bloei.

#### *Financiële positie / prognoses*

6. De kerkenraad zal alert moeten zijn op de financiële ontwikkelingen. Mocht die onverhoopt negatief blijken te zijn dan zullen in 2015 (na het bekend worden van de resultaten Actie Kerkbalans) lastige keuzes moeten worden gemaakt om er voor te zorgen dat de gemeente financieel exploitabel blijft.

#### *Mogelijkheden geldwerving*

7. Er zijn onder dit kopje diverse mogelijkheden aangegeven waaraan aandacht kan / moet worden besteed. Geldwerving is een belangrijk item en bepalend wat betreft de (on)mogelijkheden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan het kerkenwerk. Om die reden adviseert de werkgroep om onder verantwoordelijkheid van het College van Kerkrentmeesters een subgroep in te richten die zich in algemene zin bezig gaat houden met fondsenwerving. Deze werkgroep zou de fondsenwerving in zijn volle breedte moeten coördineren en begeleiden.

<<<>>>

## Samenwerking

Kijkend naar de toekomst zal ook het aspect 'samenwerking' niet veronachtzaamd moeten worden. De grootte van onze gemeente veronderstelt robuustheid (waarmee bedoeld is te zeggen dat de gemeente tegen een stootje kan) maar er is ook een keerzijde. Stilstaan zonder vooruit te kijken leidt in de toekomst mogelijk tot de conclusie dat niet nadenken over ontwikkelingen en gevolgen daarvan heeft geresulteerd in 'gemiste kansen'.

Om twee redenen is samenwerking met omliggende gemeenten van waarde, om inhoudelijke en om financieel -technische redenen.

Samenwerken creëert kansen voor de eigen maar ook de omliggende gemeenten. Meer volume schept bijvoorbeeld mogelijkheden van uitwisseling van predikanten, bundeling van catechesegroepen en activiteiten voor doelgroepen (leerhuizen openstellen voor buurgemeenten, gezamenlijke speciale diensten). Specialismen zouden ook gedeeld kunnen worden (aandacht voor jeugd en ouderen bijv.)

De inhoudelijke samenwerking biedt ook de basis voor nadenken over financiële aspecten. Door bundeling ontstaan schaalvoordelen door gezamenlijk opereren (bijv. inkoop/onderhoudskosten/predikbeurten). Bovendien wordt door samenwerking alvast een basis gelegd voor 'nestwarmte' ingeval er qua kerk meer bovendorps moet worden gedacht. Afschaling van de kerkgemeenschappen gaat, uitgaande van de huidige trend gaat door. Elkaar kennen verlaagt drempels.

<<<>>>

### AANBEVELINGEN:

1. Actief het overleg te zoeken met de ons omliggende Protestantse Gemeenten om na te gaan in hoeverre er mogelijkheden zijn om tot kostenbesparende maatregelen te komen.

<<<>>>

## Extern onderzoek / Bevindingen overleg met andere PKN-gemeenten

Een tweetal leden van de werkgroep is bezig met het doen van verkenningen met de bedoeling het blikveld te verruimen en te leren van ervaringen bij andere PKN-gemeenten.

De opgedane kennis tot de vakantieperiode was nog niet van dien aard dat de werkgroep al met concrete en afgeronde aanbevelingen kan komen.

De beide leden van de werkgroep hebben aangegeven de komende periode verder te willen gaan met hun onderzoek. Mocht hiertoe aanleiding zijn dan wordt de kerkenraad hierover separaat geïnformeerd.

<<<>>

### AANBEVELINGEN:

Geen.

<<<>>

## Externe ondersteuning

Bij het opstellen van dit rapport is wel overwogen om ook nog externe advisering te betrekken, doch besloten is om hiervan op dit moment (nog) niet gebruik van te maken.

De werkgroep heeft met de daarin functionerende leden gemeend zelfstandig tot een rapport te kunnen komen, zonder nu al daarbij de (vaak dure) hulp van derden in te roepen.

Echter, in deze rapportage zijn diverse zaken aangekaart waarbij het juist wel verstandig kan zijn om externe ondersteuning in te roepen, zoals bij onverhoopt het moeten afstoten van gebouwen, het opzetten van een vernieuwde wijze de Actie Kerkbalans of het opzetten van nieuwe vormen van fondsenwerving, zoals crowdfunding en zo zullen er meerdere onderwerpen zijn waarop beoordeeld moet worden op deze wel of niet voor externe ondersteuning in aanmerking komen.

<<<>>

### AANBEVELINGEN:

1. De verwachting is dat op enig moment de eerstkomende jaren ontwikkelingen in gang moeten worden gebracht waarbij per ontwikkeling beoordeeld moet worden of deze in eigen beheer of met ondersteuning van deskundigen moeten worden opgepakt.

<<<>>

## Tot slot

Zoals onze predikanten regelmatig in onze kerkdiensten kenbaar maken. We hebben een prachtige gemeente met allemaal interessante mensen. Er gebeuren heel veel mooie dingen in onze gemeente waar we best trots op kunnen zijn.

Desondanks, de toekomst van de Protestantse Gemeente Kollum is niet zonder zorg. Afnemende belangstelling en afnemende financiën zijn op dit moment ontwikkelingen die moeten worden gestopt, zullen we ontkomen aan drastische maatregelen.

Maar vooralsnog willen we hoopvol gestemd de toekomst tegemoet treden en stellen we voor om de komende tijd aan de slag te gaan met de aanbevelingen in dit rapport.

De centrale vraag van de werkgroep Strategische Visie Middelen en Pastoraat is, hoe houden we contact met onze kerkleden en wat voor actie ondernemen we om de mensen betrokken te houden bij onze plaatselijke gemeente zodat ze niet afhaken.

Omzien naar elkaar is het motto. Zonder onderling contact zullen we ons niet aan elkaar kunnen warmen en wordt het koud in onze gemeente.

Belangrijk daarbij is dat er in onze gemeente een heldere koers wordt uitgedragen. Weliswaar zijn we een kerk waar voor ieder ruimte (pastoraal en fysiek) moet zijn, echter de pluriformiteit is van die omvang dat onmogelijk ieder kerklid op zijn wenken kan worden bediend. Daarom is het enkel noodzaak blijvend te kiezen voor een koers gebaseerd op het Evangelie.

Het is ook belangrijk dat kerkbestuur en kerkleden door middel van een krachtig gebed vragen om hulp van onze machtige God. Laten we Hem betrekken bij onze noden en bidden om een betrokken gemeente waar mensen gezamenlijk optrekken om Hem te dienen en om elkaar tot zegen te zijn.

Een dergelijk gebed betekent niet dat wij als kerkleden achterover kunnen leunen. God werkt door mensenhanden. Samen zullen we de schouders er onder moeten zetten willen we een vitale gemeente in Kollum blijven.

We eindigen deze rapportage met een deel uit één van de 40 geloofsmomenten, geschreven door ds. Hans Bouma.

De kerk is een beweging waar de verhalen worden doorverteld: de verhalen van Israël en de verhalen over de grote zoon van dat volk: Jezus van Nazareth. En die verhalen máken wat los - aan liederen, gebeden, warmte, gemeenschap. Er zit muziek in, er valt heel wat te vieren. Het kómt goed met deze wereld. Kijk maar naar Jezus. Op alles en iedereen valt een bijzonder hoopgevend licht.

<<<>>>

## Bijlagen:

### 1. Lijst van aanbevelingen

Nr.: <i>Aanbeveling</i>	Actor	Voortgang
<p><i>Organisatie / Organisatiemodel</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. De organisatiestructuur doorlichten op efficiëntie en effectiviteit, waardoor het minder belastend wordt om als ambtsdrager of vrijwilliger in de gemeente actief te zijn.</li> <li>2. Helderheid verschaffen over de primaire taken die van ambtsdragers en vrijwilligers worden verwacht en die moet aansluiten op het verwachtingspatroon van gemeenteleden. <i>Structuur en functioneren kerkelijke organisatie</i></li> <li>3. Voorafgaand aan het nemen van besluiten over wezenlijke vragen in een vroeg stadium de mening van kerkenraadsleden te polsen, zodat er een betere betrokkenheid bij het besluitvormingsproces wordt bewerkstelligd.</li> <li>4. De vergaderstructuur toetsen aan frequentie, nut en noodzaak. <i>Predikanten / sturing- en afleggen verantwoordelijkheid</i></li> <li>5. Het invoeren van periodiek overleg tussen een afgevaardigde van de kerkenraad en de predikanten over de taakinhoud van de predikanten die afgestemd moet worden op de verwachtingen en behoeften van de gemeente. Dit overleg dient ook voor het afleggen van verantwoording over de uitgevoerde taken.</li> <li>6. Het voeren van individuele functioneringsgesprekken tussen een afgevaardigde van de kerkenraad en de predikanten (pastorale deel). Voor een deel een vertegenwoordiger van het CvK betrekken (zakelijke deel). <i>Kosters / beheerders</i></li> <li>7. Het voeren van periodiek overleg over de functie-inhoud en de functie-uitoefening die gebaseerd moet zijn op gastheerschap en dienstbaarheid. <i>Ambtsdragers</i></li> <li>8. Nagaan of de wijze van verkiezingen ook verandering behoeft nu blijkt dat slechts 10% van de stemgerechtigde leden ook daadwerkelijk een stem uitbrengt.</li> <li>9. In overweging nemen of de leeftijdsgrens van verkiesbaarheid van ambtsdragers naar boven moet worden gesteld op 80 jaren.</li> <li>10. De mogelijkheid creëren een vacaturebank in te richten (met inbegrip van vacatures van ambtsdragers) en doop- en/of belijdende leden gericht benaderen om de vacatures vervuld te krijgen. <i>Vrijwilligers</i></li> <li>11. Met betrekking tot cruciale functies moet de kwetsbaarheid worden opgelost om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen. Verder is het verstandig meer aandacht te geven aan taakoverdracht en bij sommige functies is het verstandig dat de oude en nieuwe functionaris gedurende een (beperkte) periode gezamenlijk optrekken. Om dit te kunnen realiseren is het belangrijk om bij voorziene vacatures van specifieke functies de vervanging vroegtijdig te regelen. <i>Opleiding / toerusting / ondersteuning</i></li> <li>12. M.b.t. diverse functies zijn kwaliteiten en capaciteiten vereist (zoals preses, scriba, voorzitter CvK etc.) en moet de mogelijkheid worden gecreëerd om gericht kandidaten te zoeken. Per functie zou ook nagedacht moeten worden over de mogelijkheden van delegatie of het anders organiseren van ondersteuning.</li> <li>13. Organiseren (in samenwerking met andere gemeenten) van externe opleiding of deskundige begeleiding.</li> </ol>		

<p><i>Communicatie / Interne communicatie / Vergaderverslagen</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Van alle relevante kerkelijke vergaderingen een verslag opstellen met zo mogelijk een besluitenlijst.</li> <li>2. Per vergadering of een kort verslag of een besluitenlijst opstellen en die publiceren in Rondom en op de website zodat een ieder kan weten wie zich waar mee bezighoudt.</li> <li>3. <i>Interne communicatie / Rondom</i> De verschijningsfrequentie moet terug naar minimaal 22 edities per jaar om er zorg voor dragen dat het een actueel info blad blijft, waarin geen sprake is van achterhaalde informatie.</li> <li>4. De Rondom na verschijning plaatsen op de website, zodat het blad ook toegankelijk wordt voor anderen.</li> <li>5. Kijken naar de mogelijkheid om een nieuwsbrief uit te brengen, waarbij wekelijks via de e-mail een nieuwsbrief wordt uitgebracht waarop geïnteresseerden zich kunnen abonneren.</li> <li>6. <i>Interne communicatie / website</i> Het is noodzaak om de website actueel te houden op alle onderdelen. Verder is het belangrijk om aandacht te geven aan de opbouw van de site omdat het hier en daar de efficiency beter kan en de site om de zoveel jaren op te frissen (zie verder onder externe communicatie).</li> <li>7. <i>Interne communicatie / promotieactiviteiten</i> Meer aandacht geven aan promotie van activiteiten via kanselboodschappen, de beamer, de lokale krant, website en sociale media.</li> <li>8. <i>Interne communicatie / Samen Sterk voor de Kerk</i> Bij de activiteiten proberen in te spelen op de betrokkenheid van gemeenteleden die wat meer op afstand van de kerk staan.</li> <li>9. <i>Interne communicatie / Randkerkelijkheid</i> Nagedacht moet worden hoe mensen te bereiken die meer op afstand van de gemeente zijn komen te staan doch die contact met de gemeente wel op prijs stellen.</li> <li>10. <i>Externe communicatie</i> Stel iemand aan binnen of buiten de kerkenraad de in- en externe communicatie voor zijn rekening neemt (met inbegrip van de website).</li> <li>11. Waar mogelijk moet meer worden ingespeeld om communicatie buiten de kerkelijke muren.</li> <li>12. <i>Externe communicatie / promotieactiviteiten</i> Maak meer gebruik van het gebouw Pro Rege door dit als een soort ontvangcentrum op doordeweekse dagen te gebruiken.</li> <li>13. Speel in op maatschappelijke ontwikkelingen. De burgerlijke overheid trekt zich doordat er bezuinigd moet worden steeds meer terug. Mogelijk liggen hier kansen voor de kerk.</li> <li>14. Verantwoordelijkheid nemen wat betreft eerlijke handel in de wereld (fairtrade).</li> <li>15. Bij de jaarlijkse actieTsjerkepaed de mogelijkheid creëren om groepen (scholen, Meckamastate etc.) uit te nodigen.</li> <li>16. <i>Erediensten</i> Bedenk een structuur die beter waarborgt dat we als gemeenteleden naar elkaar omzien.</li> </ol>		
<p><i>Gebouwen / De Maartenskerk / Oosterkerk</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Onderzoek de mogelijkheden om door middel van het instrument "crowdfunding" of een afgeleide daarvan middelen te genereren voor onze monumentale kerkgebouwen.</li> <li>2. Op grond van de dan beschikbare informatie uiterlijk eind 2015 een kerkenraadsbesluit nemen over het opstellen van een plan van aanpak over de gebouwen situatie.</li> <li>3. Op voorhand informatie inwinnen bij de Stifting Fryske Tsjerken om kennis te nemen van de mogelijkheden en</li> </ol>		

	<p>voorwaarden waaronder monumentale gebouwen op afstand kunnen worden gezet en deze informatie bij de hiervoor bedoelde besluitvorming te betrekken. <i>Het kerkelijk gemeenschapscentrum Pro Rege</i></p> <p>4. Gebruik van het gemeenschapscentrum op de rij zetten met de bedoeling tot een betere spreiding van het gebruik van de beschikbare ruimten te komen.</p> <p>5. Nevenactiviteiten in Pro Rege op het gebied van familieaangelegenheden bij de kerkleden onder de aandacht brengen.</p> <p>6. Positief staan ten opzichte van meer doordeweekse activiteiten in Pro Rege die te maken hebben met het bevorderen van de gemeenschapszin en die gerelateerd zijn aan het invulling geven van de evangelische opdracht, zoals de kerk die kent.</p> <p>7. Een werkgroep inrichten die zich bezig gaat houden met het opnieuw inrichten van Pro Rege, waarbij gedacht wordt aan kleine investeringen (waaronder het geven van een verbod van vergaderkamers en het verfraaien van centrale ruimten).</p> <p>8. In afwachting van ontwikkelingen de komende 2 jaren, daarna beoordelen in hoeverre de noodzaak er is om tot aanpassing van Pro Rege te komen (grote investeringen). Uiteraard zal dan een uitgebreide kostenbegroting inclusief financiële dekking van de kosten in beeld komen. <i>Landerijen</i></p> <p>9. Op het moment dat pachtcontracten moeten worden verlengd afwegingen maken m.b.t. nieuwe pachttermijnen c.q. afstoting, gerelateerd aan de liquide positie van de gemeente of een gemaakte kosten/batenanalyse. <i>De voormalige kosterwoning aan de Oostenburgstraat</i></p> <p>10. Na afloop van het lopende huurcontract beoordelen of de voormalige kosterwoning voor de gemeente wel of niet behouden moet blijven. <i>De Pastorie Molenhoek</i></p> <p>11. Aan het eind van het lopende huurcontract aandacht hebben voor de huisvestingssituatie van de huidige gebruiker van de pastorie. <i>Huur De Colle</i></p> <p>12. Na het gereedkomen van het bezettingsonderzoek Pro Rege beoordelen in hoeverre de mogelijkheid bestaat om de lopende huursituaties (Kerkkoor / zondagschool) met de Colle te beëindigen.</p>		
	<p><i>Financiën / Ontwikkeling toezeggingen</i></p> <p>1. Onderzoek doen naar de mogelijkheden om een meer persoonlijke benadering van de kerkleden, waarbij onderscheid te maken naar diverse leeftijdsgroepen. <i>Ontwikkeling inkomsten</i></p> <p>2. Betere communicatie m.b.t. de achtergrondgedachte van de solidariteitsactie en nagaan in hoeverre ook doopleden bij de actie betrokken moeten worden. De werkgroep is van mening dat met ingang van het kalenderjaar 2015 ook de doopleden kunnen worden aangeschreven, dit in afwijking van de landelijke gang van zaken.</p> <p>3. Deskundige ondersteuning benaderen voor een meer gerichte werving van vrijwillige bijdragen.</p> <p>4. De groep Sterk voor de Kollumer Kerk een sterkere structuur bieden en ideeën laten ontwikkelen m.b.t. geldwervende acties. <i>Ontwikkeling leden</i></p> <p>5. De komende tijd zal geïnvesteerd moeten worden in contacten tussen kerkbestuur, predikanten en gemeenteleden. Een teruggang in ledenaantal kan alleen worden voorkomen door naar elkaar om te zien. Meer pastoraat zal leiden tot meer bloei.</p>		



6.	<p><i>Financiële positie / prognoses</i></p> <p>De kerkenraad zal alert moeten zijn op de financiële ontwikkelingen. Mocht die onverhoopt negatief blijken te zijn dan zullen in 2015 (na bekend worden van de resultaten Actie Kerkbalans) lastige keuzes moeten worden gemaakt om er voor te zorgen dat de gemeente financieel exploitabel blijft.</p> <p><i>Mogelijkheden geldwerving</i></p> <p>Er zijn onder dit kopje diverse mogelijkheden aangegeven waaraan aandacht kan / moet worden besteed. Geldwerving is een belangrijk item en bepalend wat betreft de (on)mogelijkheden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan het kerkenwerk.</p> <p>Om die reden adviseert de werkgroep om onder verantwoordelijkheid van het College van Kerkrentmeesters een subgroep in te richten die zich in algemene zin bezig gaat houden met fondsenwerving. Deze werkgroep zou de fondsenwerving in zijn volle breedte moeten coördineren en begeleiden.</p>		
1.	<p><i>Samenwerking</i></p> <p>Actief het overleg te zoeken met de ons omringende Protestantse Gemeenten om na te gaan in hoeverre er mogelijkheden zijn om tot kostenbesparende maatregelen te komen.</p>		
<i>Extern onderzoek / Bevindingen overleg met andere PKN-gemeenten</i>			
1.	<p><i>Externe ondersteuning</i></p> <p>De verwachting is dat op enig moment de eerstkomende jaren ontwikkelingen in gang moeten worden gebracht waarbij per ontwikkeling beoordeeld moet worden of deze in eigen beheer of met ondersteuning van deskundigen moeten worden opgepakt.</p>		

<<<>>

## 2. (Financiële) prognoses

### Ledenaantallen:

	sep-08	sep-09	sep-10	sep-11	sep-12	sep-13	Ontwikk. 08-'13	Afg.:
Belijdende leden	1575	1544	1531	1514	1467	1450	25,0	25
Doopleden	1359	1297	1400	1414	1314	1297	12,4	12
Verbondenen	583	572	475	525	416	440	28,6	29
<u>Simulatie daling leden:</u>		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belijdende leden		1.425	1.400	1.375	1.350	1.325	1.300	1.275
Doopleden		1.285	1.273	1.261	1.249	1.237	1.225	1.213
Verbondenen		411	382	353	324	295	266	237
Totaal		3.121	3.055	2.989	2.923	2.857	2.791	2.725

### Opbrengsten:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Ontwikk. 09-'13	Afg.
collecten kerk		27.386	27.913	25.924	25.952	24.994	584	600
solidariteitsfonds		6.380	7.040	7.485	6.595	6.605	87	100
vrijwillige bijdragen		296.705	327.466	321.195	327.537	309.487	3.596	3.750
Samen Sterk acties		7.000	325	707	1.946	1.510	!!	1.500

### Simulatie daling inkomsten ogv gemiddelde daling 2009-2013:

**(A)**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
vrijwillige bijdragen	305.737	301.987	298.237	294.487	290.737	286.987	283.237
collecten kerk	24.394	23.794	23.194	22.594	21.994	21.394	20.794
solidariteitsfonds	6.505	6.405	6.305	6.205	6.105	6.005	5.905
Samen Sterk acties (stelp.)	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal	338.136	333.686	329.236	324.786	320.336	315.886	311.436
Daling		4.450	8.900	13.350	17.800	22.250	26.700

### Simulatie daling vrijwillige bijdragen ogv daling toezeggingen:

**(B)**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Daling
Aantal toezeggingen	1313	1251	1217	1226	1217	1166	147
Gemiddeld per jaar / afg.							30

### Verwachte daling:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Begroting 2014	320.000						
Bijstelling gezien recente cijferontwikkelingen	10.000						
Na 2014 / 30 * 254 =	7620	310.000	302380	294760	287140	279520	271900
collecten kerk		24.394	23.794	23.194	22.594	21.994	21.394
solidariteitsfonds		6.505	6.405	6.305	6.205	6.105	6.005
Samen Sterk acties (stelp.)		1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal		342.399	334.079	325.759	317.439	309.119	300.799
Daling			8.320	16.640	24.960	33.280	41.600
							49.920

Kosten:

Afstoten kerkgebouw / afgerond

(C)

onderhoud / verwarming etc.

22.500 22.500 22.500 22.500

(exclusief periodiek groot onderhoud!!)

(D)

Inkrimpen predikantsformatie

40.000 80.000 80.000 80.000 80.000

<b>Simulatie A</b>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beschikbaar vermogen 1/1							
- Algemene reserve	209.000						
- Fonds nieuw beleid	132.000						
- Fonds Samen sterk	11.000						
Per 1 januari 2014	<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>289.435</b>	<b>247.096</b>	<b>197.172</b>	<b>139.550</b>	<b>74.113</b>
Af: Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
- Minder opbrengst vvb/giften		4.450	8.900	13.350	17.800	22.250	26.700
- Minder renteopbrengst 1,5%		416	938	1.574	2.322	3.187	4.168
Beschikbaar vermogen 31/12	<b>324.300</b>	<b>289.435</b>	<b>247.096</b>	<b>197.172</b>	<b>139.550</b>	<b>74.113</b>	<b>745</b>
Daling reserves		-34.866	-42.338	-49.924	-57.622	-65.437	-73.368

<b>Simulatie B</b>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beschikbaar vermogen per 1/1	<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>173.719</b>	<b>100.265</b>	<b>14.889</b>
Af: Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
- Minder opbrengst vvb/giften		8.320	16.640	24.960	33.280	41.600	49.920
- Minder renteopbrengst 1,5%		416	997	1.749	2.674	3.776	5.057
Bij: Samen Sterk voor de Kerk	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Overige acties / crowdfunding	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Beschikbaar vermogen 31/12	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>173.719</b>	<b>100.265</b>	<b>14.889</b>	<b>-82.588</b>
Daling reserves		-38.736	-50.137	-61.709	-73.454	-85.376	-97.477

<b>Simulatie B+C</b>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beschikbaar vermogen per 1/1	<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>196.219</b>	<b>145.603</b>	<b>83.407</b>
Af: Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
- Minder opbrengst vvb/giften		8.320	16.640	24.960	33.280	41.600	49.920
- Minder renteopbrengst 1,5%		416	997	1.749	2.337	3.096	4.029
Bij: Afstoten kerkgebouw				22.500	22.500	22.500	22.500
Beschikbaar vermogen 31/12	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>235.428</b>	<b>196.219</b>	<b>145.603</b>	<b>83.407</b>	<b>9.458</b>
Daling reserves		-38.736	-50.137	-39.209	-50.617	-62.196	-73.949

<b>Simulatie B+D</b>		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
jaar:								
	Beschikbaar vermogen per 1/1	<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>275.428</b>	<b>294.319</b>	<b>302.674</b>	<b>300.334</b>
Af:	Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
-	Minder opbrengst vvb/giften		8.320	16.640	24.960	33.280	41.600	49.920
-	Minder renteopbrengst 1,5%		416	997	1.149	865	740	775
Bij:	Inkrimpen predikantsform.			40.000	80.000	80.000	80.000	80.000
<b>Beschikbaar vermogen 31/12</b>		<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>275.428</b>	<b>294.319</b>	<b>302.674</b>	<b>300.334</b>	<b>287.139</b>
Daling reserves			-38.736	-10.137	18.891	8.355	-2.340	-13.195

<b>Simulatie B + D</b>		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
jaar:								
	Beschikbaar vermogen per 1/1	<b>352.000</b>	<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>275.428</b>	<b>316.819</b>	<b>348.012</b>	<b>368.852</b>
Af:	Verwacht expl.tekort +kst	27.700	30.000	32.500	35.000	37.500	40.000	42.500
-	Minder opbrengst vvb/giften		8.320	16.640	24.960	33.280	41.600	49.920
-	Minder renteopbrengst 1,5%		416	997	1.149	528	60	-253
Bij:	Afstoten kerkgebouw				22.500	22.500	22.500	22.500
	Inkrimpen predikantsform.			40.000	80.000	80.000	80.000	80.000
<b>Beschikbaar vermogen 31/12</b>		<b>324.300</b>	<b>285.565</b>	<b>275.428</b>	<b>316.819</b>	<b>348.012</b>	<b>368.852</b>	<b>379.185</b>
Mutatie reserves			-38.736	-10.137	41.391	31.192	20.840	10.333

<<<>>>